

ESKE

Ermittlung schulsprachlicher **Kompetenzen** in der **Erstsprache**

SERBISCH

Aufgabenset 7 bis 9 Jahre Schulerfahrung

Задаци

1. Прочитај текст и одговори на питања.

Чипс

Чипс су танки фритирани листићи од кромпира и један је од најдискутабилнијих изума 19. века. Има много извештаја о томе ко га је измислио и почео продавати. Скоро је немогуће утврдити да ли је нека од ових тврдњи истинита.

Најпознатија је прича о кувару George Crum. 24.08. 1853. он је покушао да удовољи незадовољној муштерији. Он је исекао кромпир на танке листиће, испекао и посолио. Резултат: незадовољна муштерија је постала врло задовољна. Ова прича би могла бити истинита, али ми знамо да су и други кувари у току столећа имали сличне идеје. Само у САД-у се помињу подударности у неколико куварских књига, а друге варијанте су се развијале у Великој Британији.

Тек око 1890. год. чипс је почео да се продаје у продавницама, али највећи пораст производње и продаје настао је после изума фритезе., крајем 1920. Током деценија мењало се паковање, да би се лакше транспортовао на велике удаљености у САД. У Европи се почео продавати 1950. године.

Зашто је аутор написао овај текст?

- Да би информисао читаоца о историји чипса.
- Да би забавио читаоца са једном веселом причом.
- Да би показао читаоцу како се прави чипс.

Знамо ли ко је измислио чипс?

- Да, то је био George Crum.
- Не, то могу бити разне особе.
- Не, али се зна где су га измислили.

Ми знамо када је отприлике измишљен чипс. Да
Не

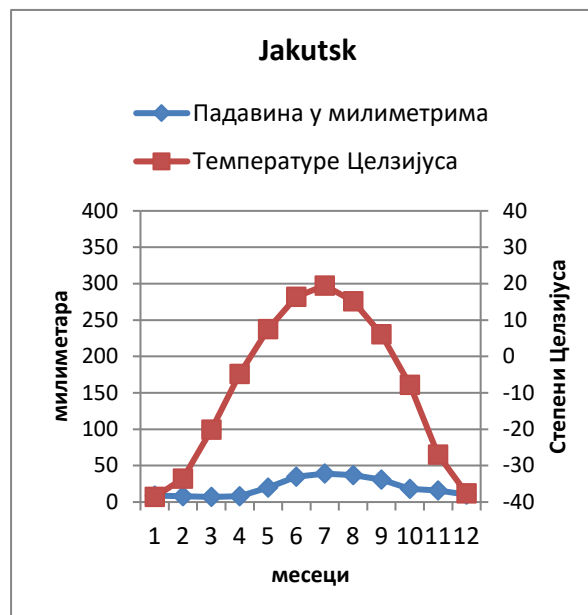
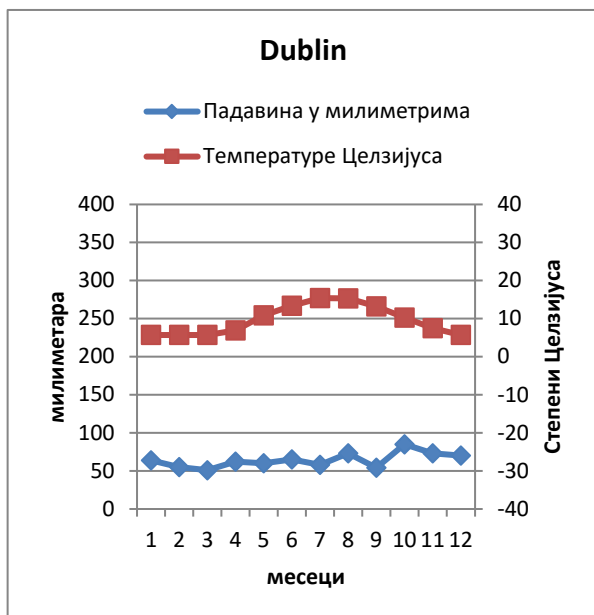
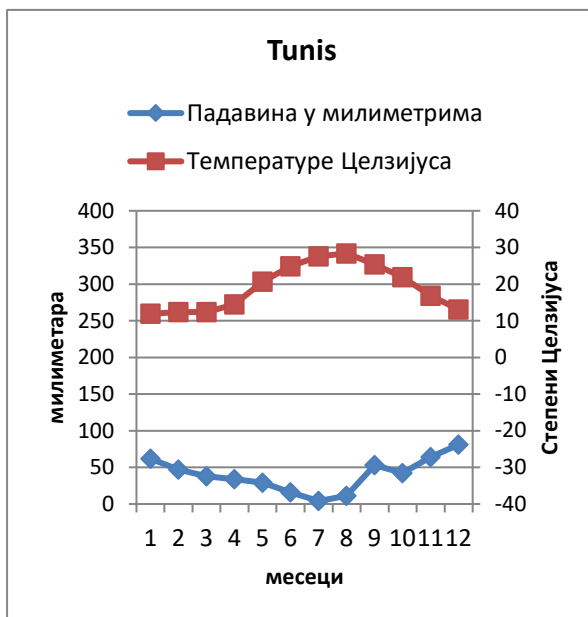
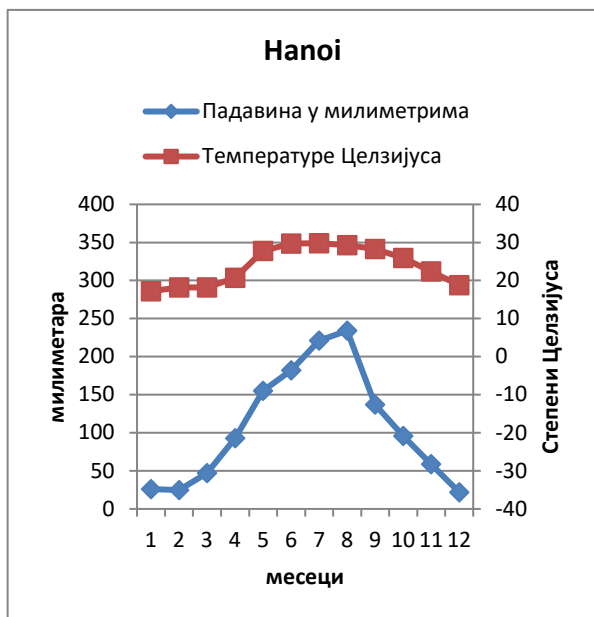
Чипс се прво продавао у Европи. Да
Не

Било је више разлога због чега се чипс почео јести у 20.веку. Да
Не

2. Доле ћеш наћи један кратки текст и четири климатска дијаграма за четири различита града. Прочитај текст, погледај дијаграме и објасни укратко усмено, о чему се ради.

Температура и падавине

На неким местима у свету пада више кише лети, на другим местима не пада скоро никако. У неким подручјима температура је иста током читаве године. У другим подручјима јако су изражене разлике између лета и зиме, као у Швајцарској. Четири града, која су приказана на дијаграму леже на различитим континентима и имају различиту климу. Hanoi лежи у Вијетнаму, Tunis је главни град Туниса на Средоземном мору, Dublin лежи у Ирској, а Jakutsk у Русији.

Фигура 1. дијаграми су састављени од падавина и температура. Падавине су означене лево у мм, температура десно у °C. Дијаграми показују просечне вредности падавина и температура од 1. до 12. месеца.

3. Питања уз текст „Температура и падавина“ (Задатак 2)

A. Означи на основу текста и дијаграма у задатку 2 тачне градове на шеми.

	Hanoi	Tunis	Dublin	Jakutsk
Току године просечна температура варира између 5 и 15 степени Целзијуса.				
Град има лети најмање падавина од 5.-10. месеца до 20 степени Целзијуса више.				
Падавина може од 10.-4. месеца прећи у снег.				

B. Погледај дијаграм града Јакутска из задатка 2 и означи коректне одговоре.

Време у 11. месецу у Јакутску одговара...

око 0°C и око 20 мм падавина	☐
око -10°C и скоро 50 мм падавина	☐
Испод 10°C и око 60 мм падавина	☐
Преко -30°C и око 15 мм падавина мм	☐

C. У којим градовима варирају количине падавина и температуре највише с обзиром на дијаграм из задатка 2? Заокружи тачне градове.

Количине падавина варирају најчешће у:

Hanoi	Tunis
Dublin	Jakutsk

Температура варира најчешће у:

Hanoi	Tunis
Dublin	Jakutsk

4. Прочитај два писма и објасни о чему се ради.

1. писмо

Дајте деци воду уместо млека

Кравље млеко у школама није природно. Човек је посебна врста на свету, која пије млеко. Једна свеобухватна научна студија презентована је ове среде у новинама. Ту је документовано, да је превазиђено најчешће мишљење о млеку. Студија повезује потрошњу млека са животним очекивањима и ризиком од ломљења костију.

Кравље млеко није природно и није добро за здравље људи и околине. Зато је време, да наша деца стекну нову, здраву и еколошку навику: дајте школској деци воду, да угасе жеђ.

Herbert Müller

Председник организације „Јести вегетаријански“

2. писмо одговор Herbertu Mülleru

Млеко спада у исхрану

Herbert Müller не жели, да деца у школи пију млеко. Моја организација и Уједињене нације заступају супротно мишљење: Сва деца требају у школи да пију млеко.

Млеко садржи 18 од 22 храњиве твари, које су нам потребне у току дана и задржава здраву исхрану школске деце. Нове студије показују, да деца не добијају довољно храњивих твари, ако не пију млеко у школи.

Експертица за исхрану Ulla Rosander са Универзитета Kristianstad у Шведској, провела је једну студију на три шведске школе. У све три школе био је сервиран исти ручак, али само у једној школи су ученици добили још млеко уз то.

Резултати показују, да пре свега деца, која једу мале порције или имају мало времена, требају млеко за унос калцијума, витамина Б 12 и магнезијума. Зато требамо млеко у школи.

Susanne Pfister

Председавајућа организације „За сељака“

5. Означи на основу оба писма правилне изјаве у задатку 4.

- a) Зашто сматра госпођа Pfister важним, да школска деца пију млеко?
- Деца једу више, ако пију млеко.
 - Потрошња млека продужава животна очекивања.
 - Млеко садржи много храњивих твари.
- b) Зашто мисли господин Meier, да деца требају пити воду уместо млека?
- Вода је јефтинија од млека.
 - Вода је болја за околину.
 - Вода гаси боје жеђ.
- c) Шта показују истраживања сходно писмима?
- Потрошња млека има и позитивне и негативне последице.
 - Оброци у школи садрже довољно храњивих твари и без млека.
 - Потрошња млека јача кости.
- d) Зашто госпођа Pfister пише писмо?
- Она хоће да објасни, зашто сматра, да господин Müller нема право.
 - Она хоће да објасни, да је вода добра за околину.
 - Она не жели, да школска деца једу премало.
- e) Господин Müller аргуменује, да су наша животна очекивања мања, када пијемо много млека. Да
Не
- f) Господин Müller и госпођа Pfister упозоравају у оба писма на резултате испитивања. Да
Не
- g) Научници су у односу на ефекте конзумирања млека истог мишљења. Да
Не

6. Који од ова два писма из задатка 4 сматраш уверљивим? Објасни усмено зашто.

7. Шта значе ови појмови? Означи исправан одговор.

a) Етика је ...

- Шта ми чинимо или не чинимо и како други људи на то реагују.
- Уверења шта је правилно, а шта није.
- Историјски временски период.

b) Шта описује граматика?

- Како се изговарају речи.
- Колико је дуг неки текст.
- Како су обликоване речи и реченице.

c) Ко је главни лик у причи?

- Особа, која је написала текст.
- Најважнија особа у причи.
- Прва особа, која је споменута у причи.

d) Шта значи Konsens?

- Сагласност.
- Већина.
- Дозвола.

8. Погледај шему и одговори на питања.

Nico има 15 godina и иде у 9. разред. Средом после подне ради као помоћник у једном ресторану. У слободно време радо игра фудбал. Ово је његов распоред часова.

	понедељак	уторак	среда	четвртак	петак
7.45-9.15	FS2	FS1	MAT	FS2	FS1
9.15-9.45	пауза	пауза	пауза	пауза	пауза
9.45-11.15	MAT	GEO	NAT	NAT	GES
11.15-12.00	MAT	GEO	SPL	SPL	SPL
12.00-13.30	ручак	ручак	ручак	ручак	ручак
13.30-15.00	FS1	GES	FS1	SPL	SPO
15.00-15.30	пауза	пауза		пауза	пауза
15.30-17.00	SPL	SPO		MAT	MUS
17.00-18.00			посао		
18.00-19.00			посао		
19.00-20.00	фудбал		посао	фудбал	
20.00-21.00	фудбал		посао	фудбал	
21.00-22.00			посао		

Легенда

FS1	1. страни језик (енглески)
FS2	2. страни језик (француски)
GEO	географија
GES	историја
MAT	математика
MUS	музичко
NAT	Природне науке
SPL	Језик и књижевност
SPO	физичко

Питања

1. Колико лекција из математике има Nico недељно?

одговор : _____

2. Који предмет има Nico само једном недељно?

одговор: _____

3. Које предмете нема Nico никада пре ручка?

одговор: _____

